

BETÆNKNING

Afgivet af Familie- og Sundhedsudvalget

vedrørende

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges at ændre Landstingslov nr. 7 af 11. april 2003 om ligestilling af kvinder og mænd således, at der ved udpegning til bestyrelser, repræsentantskaber eller tilsvarende kollektiv ledelse sikres en ligelig fordeling af kvinder og mænd blandt de af Naalakkersuisut udpegede.

(Fremsat af medlem af Inatsisartut Naaja Nathanielsen, Inuit Ataqatigiit)

Afgivet til beslutningsforslagets 2. behandling

Familie- og Sundhedsudvalget har under behandlingen senest bestået af:

Medlem af Inatsisartut Olga P. Berthelsen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Debora Kleist, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Isak Hammond, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Astrid Fleischer Rex, Demokraterne

Medlem af Inatsisartut Andreas Uldum, suppleant, Demokraterne

Medlem af Inatsisartut Knud Kristiansen, Atassut

Medlem af Inatsisartut Ruth Heilmann, Siumut

Medlem af Inatsisartut Malik Berthelsen, Siumut

Den 3. marts 2011 under FM 2011 blev dette forslag efter 1. behandlingen henvist til nærmere behandling i Familieudvalget.

Forslagets indhold og formål

Forslagsstiller ønsker, at Inatsisartut skal pålægge Naalakkersuisut at fremsætte forslag om en ændring af Landstingslov nr. 7 af 11. april 2003 om ligestilling af kvinder og mænd således, at der ved udpegning til bestyrelser, repræsentantskaber eller tilsvarende kollektiv ledelse garanteres en ligelig fordeling af kvinder og mænd blandt de af Naalakkersuisut udpegede.

1. behandling af forslaget i Inatsisartut

1. behandlingen af dette forslag gjorde det klart, at der ikke var enighed om forslaget. Inuit Ataqatigiit, Siumut, Atassut og Kattusseqatigiit Partiiat var som udgangspunkt for, eller åbne

overfor en nærmere vurdering af forslaget, mens Demokraterne principielt set var imod, at lovgivningen skal anvendes som tvangsmiddel for at sikre en ligelig fordeling af kvinder og mænd i forbindelse med de pågældende udpegninger. Familieudvalget skal ikke gentage, hvad der blev sagt under 1. behandlingen, men i det hele henvise til denne.

Indledende bemærkninger fra Familie- og Sundhedsudvalget

Familie- og Sundhedsudvalget skal indledende bemærke, at der indenfor ligestillingsområdet eksisterer 2 regelsæt. Dels loven om Grønlands Ligestillingsråd fra 1998 med senere ændring, og dels landstingslov nr. 7 af 11. april 2003 om ligestilling af kvinder og mænd. Nærværende beslutningsforslag har til formål, at der skal ske en ændring af den sidstnævnte lov.

Loven om ligestilling mellem kvinder og mænd

Det var et enigt Erhvervsudvalg, der i 2003 kunne støtte intentionerne bag forslaget om ligestilling mellem kvinder og mænd. Alle partier kunne støtte forslagets generelle formål om at fremme ligestilling mellem kvinder og mænd med udgangspunkt i kønnenes lige værd og værdighed.

Der var imidlertid ikke enighed mellem partierne i forhold til forslagets bestemmelser om udpegninger til bestyrelser. På dette punkt var der reservationer fra Atassut og Demokraterne, idet de befrygtede, at det kunne blive kønnet frem for kvalifikationerne, der kunne blive udslagsgivende, når der skulle udpeges medlemmer af udvalg og bestyrelser. Siumut og Inuit Ataqatigiit henviste til, at der i lovforslagets bemærkninger var taget fornødent højde for dette, hvorefter det ikke alene er kønnet, men også kvalifikationerne, som vil være bestemmende for den endelige udpegnings af medlemmer i udvalg og bestyrelser. Forslaget blev på denne baggrund vedtaget som Landstingslov nr. 7 af 11. april 2003 om ligestilling mellem kvinder og mænd (Ligestillingsloven).

I forhold til dette forslag ses bestemmelserne i Ligestillingslovens §§5-8 at være centrale.

§6, stk. 1 i Ligestillingsloven er affattet som følger:

Bestyrelser, repræsentantskaber eller tilsvarende kollektiv ledelse, hvortil Landsstyret udpeger medlemmer, skal så vidt muligt være sammensat med halvdelen af hvert køn.

Familie- og Sundhedsudvalgets behandling af forslaget

Familie- og Sundhedsudvalget har anlagt en ligestillingspolitisk tilgang til nærværende beslutningsforslag.

Familie- og Sundhedsudvalget bemærker, at forslaget alene er rettet mod medlemmer af bestyrelser, udvalg og lignende udpeget af Naalakkersuisut.

Familie- og Sundhedsudvalget skal fastslå, at det er den til enhver tid siddende regering, der har ansvaret for at udpege bestyrelsesmedlemmer til de selvstyrejede selskabers bestyrelser, repræsentantskaber, selvejende institutioner og lignende. Derudover er der retningslinier om, at det er bestyrelsen selv, der kan indstille til Naalakkersuisut om den nye bestyrelse. Dette indarbejdes i bestyrelsessekretariatets forslag til bestyrelser for de enkelte selskaber, som Naalakkersuisut tager en endelig beslutning udfra. Ansvaret for hidtil gennemførte udpegninger kan alene tilbageføres til den udpegende regering. Familie- og Sundhedsudvalget kan ikke afvise, at de til enhver tid siddende regeringer har haft netværk. Om disse netværk har været lukkede og politisk betingede indgår ikke i Familie- og Sundhedsudvalgets overvejelser. Familie- og Sundhedsudvalget finder endvidere anledning til at fremhæve, at således som reglerne i Ligestillingsloven er givet, så er det den til enhver tid siddende regering, der har ansvaret for, at reglerne på området følges.

Spørgsmål

Som et tiltag i Familieudvalgets tidligere behandling af forslaget fremsendte udvalget den 28. april 2011 en række spørgsmål til besvarelse hos Naalakkersuisut, se vedlagte bilag 1. Som bilag 2 er vedlagt besvarelse af 24. juni 2011 fra Naalakkersuisut.

Udvalgets vurdering af besvarelsen fra Naalakkersuisut

Som et indledende spørgsmål har Familieudvalget ønsket at få bekræftet, hvorvidt forslagsstillers opgørelse i forslaget af andelen af henholdsvis kvinder og mænd i bestyrelserne udpeget af Naalakkersuisut er korrekt. Derudover har Familieudvalget været interesseret i at modtage den tilsvarende opgørelse på baggrund af de seneste udpegninger fra foråret 2011.

Med udgangspunkt i de medlemmer, som er udpeget af Naalakkersuisut, så kan Naalakkersuisut bekræfte rigtigheden af forslagsstillers opgørelse, hvorefter i størrelsesorden 25 % af bestyrelsesmedlemmer udpeget af Naalakkersuisut er kvinder. Naalakkersuisut fremhæver imidlertid, at den seneste opgørelse viser, at 12 ud af 39 personer har været kvinder, hvilket svarer til 31 %. Familie- og Sundhedsudvalget er bekendt med, at der tillige udpeges medlemmer direkte på generalforsamlingerne, og at der yderligere udpeges medarbejderrepræsentanter til bestyrelserne, når virksomheden har mere end 30 medarbejdere.

Familie- og Sundhedsudvalget kan på baggrund af opgørelserne med beklagelse konstatere, at der som helhed stadig overvejende sidder mænd i de helt eller delvist offentlig ejede selskaber. Air Greenland A/S, Tele Greenland A/S, INI A/S og Nuna Oil A/S skiller sig imidlertid positivt ud fra denne samlede opgørelse, idet Naalakkersuisut for disse selvskaber har sikret en ligelig udpegnings af kvinder og mænd.

Familieudvalget ønskede ved spørgsmålene 2, 3, 4, 5, og 6 at sætte fokus på den gældende regulering i Landstingslov nr. 7 af 11. april 2003 om ligestilling af kvinder og mænd

(Ligestillingsloven) Dette som en naturlig følge af, at nærværende forslag har til formål at fremme en ændring af dele af loven.

Familie- og Sundhedsudvalget har noteret sig, at Naalakkersuisut i besvarelsen af spørgsmål 3 samt i svarnotatet til forslaget støtter op om en ændring af Ligestillingsloven, hvorefter ordlyden i § 6, stk. 1 eksempelvis kunne ændres på den vis, at der kom til at stå **skal** fremfor **så vidt muligt**, hvilket indgår i den gældende ordlyd af § 6, stk. 1.

Familie- og Sundhedsudvalget bemærker dog, at Naalakkersuisut i forbindelse med besvarelsen af spørgsmål 5 anfører, at *”Imidlertid er Naalakkersuisut ikke i tvivl om formålet med §§ 6 og 7.”*

Familie- og Sundhedsudvalget undrer sig over, at man i Naalakkersuisut på den ene side finder anledning til at støtte et forslag om en ændring af ordlyden i §§ 6-7, mens Naalakkersuisut på den anden side ikke er i tvivl om formålet med de anførte bestemmelser. Det kan ikke afvises, at den siddende regering på denne vis vil sikre, at heller ikke fremtidige regeringer er i tvivl om formålet med bestemmelserne.

Erfaringer med at regulere kønsfordelingen i bestyrelser

Familie- og Sundhedsudvalget er bekendt med, at man i Norge tilbage i 2003 indført en kvotemodell, der fastsatte, at mindst 40 pct. af bestyrelsesmedlemmerne skal være af det ene af kønnene. I første omgang i offentlige selskaber, men fra 2006 også gældende for private selskaber. Man kan mene, at den samtidige grønlandske regulering på et enkelt punkt er mere vidtgående end den norske lovgivning. Dette ifald man er af den opfattelse, at *”skal så vidt muligt være sammensat med halvdelen af hvert køn”* betyder, at der, såfremt det numerisk er muligt, skal være en ligelig kønsfordeling på 50 %. Den norske lovgivning er imidlertid mere vidtgående end den grønlandske på den vis, at den ikke begrænser sig til at regulere de selskaber, hvor regeringen udpeger bestyrelsesmedlemmer, men inkluderer ikke offentligt ejede selskaber.

Besvarelsen fra Naalakkersuisut i øvrigt

Familie- og Sundhedsudvalget har i øvrigt taget besvarelsen fra Naalakkersuisut til efterretning, herunder at det ikke umiddelbart anses, at Grønland i forhold til den gældende Ligestillingslov, er på kollisionskurs med CEDAW-konventionen. CEDAW-konventionen har overordnet til formål at afskaffe alle former for diskrimination af kvinder. CEDAW-konventionen fordrer ligestilling for kvinder på alle livets områder, politisk, økonomisk, socialt, kulturelt og civilt. At der isoleret er behov for en stadig indsats mod vold mod kvinder skal imidlertid ikke glemmes. Dette er dog ikke temaet for dette forslag.

Høringssvar

Beslutningsforslaget har for så vidt vides ikke været gjort til genstand for høring hos relevante parter forud for fremsættelsen. Det bemærkes, at måtte forslaget blive vedtaget, så skal et kommende ændringsforslag til Landstingslov nr. 7 af 11. april 2003 om ligestilling af kvinder og mænd på behørig vis sendes i høring forud for fremsættelsen.

Lovgivningsændringer eller alternative initiativer for at sikre ligelig repræsentation

Familie- og Sundhedsudvalget kan ikke afvise, at man kan opnå det af forslagsstiller ønskede uden at gøre brug af lovgivningsmæssige opstamminger.

Det første skridt skulle være, at Naalakkersuisut uden ugrundet ophold sikre, at lovens formål implementeres. Formålet med bestemmelserne i Ligestillingsloven er blandt andet, at Naalakkersuisut skal gennemføre en ligelig udpegning af kvinder og mænd til de bestyrelser, udvalg og anden repræsentation omfattet af loven. Udgangspunktet for en ligelig repræsentation er en 50 % fordeling af kvinder og mænd.

Opfordringer

Familie- og Sundhedsudvalget finder, efter at have arbejdet med dette beslutningsforslag, anledning til at fremsætte en række opfordringer til Naalakkersuisut i det videre arbejde omkring ligestilling. Familie- og Sundhedsudvalget er af den opfattelse, at vejen frem til mere ligestilling er at få identificeret og overvundet de barrierer, der eventuelt kan være medvirkende til at hæmme mere ligestilling og større mangfoldighed i vores samfund.

Familie- og Sundhedsudvalget støtter et målrettet arbejde mod mangfoldighed og ligestilling i det grønlandske samfund, herunder også på det grønlandske arbejdsmarked. Som samfund har vi brug for at alle bidrager efter egne evner, og at alle gives lige muligheder.

- 1) Familie- og Sundhedsudvalget opfordrer til, at Naalakkersuisut i de generelle retningslinier for udpegning af bestyrelsesmedlemmer i de helt eller delvist selvstyrejede aktieselskaber får præciseret, at der med henvisning til den gældende Ligestillingslov, skal udpeges et ligeligt antal kvinder og mænd til bestyrelserne.
- 2) Familie- og Sundhedsudvalget opfordrer til, at Naalakkersuisut årligt synliggør, hvilke overvejelser og tiltag de lovpligtige indberetninger efter §§ 4-5 i Ligestillingsloven giver anledning til.
- 3) Familie- og Sundhedsudvalget opfordrer til, at Naalakkersuisut arbejder videre med, at det i vedtægterne for de relevante selskaber præciseres, at medlemmerne af bestyrelserne ligeligt skal rekrutteres blandt mænd og kvinder.

- 4) Familie- og Sundhedsudvalget opfordrer til, at Naalakkersuisut i tæt dialog med de Selvstyreede virksomheder sætter fokus på og synliggør tiltag, der skal sikre større mangfoldighed og ligelig repræsentation mellem kvinder og mænd i direktioner og ledelser.

Forslagets økonomiske konsekvenser

Familie- og Sundhedsudvalget kan ikke afvise, at det vil have økonomiske konsekvenser, at Naalakkersuisut sikrer, at de gældende regler overholdes. Familieudvalget har ved en række afklarende spørgsmål til Naalakkersuisut forsøgt at sætte fokus på de økonomiske elementer ved forslaget. Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 16-18 i bilag 2. Vurderingen af økonomien forbundet med forslaget er flerfacetteret. På den ene side kan det umiddelbart være fordyrende at skulle rekruttere egnede bestyrelsesmedlemmer udenfor Grønland, hvad enten der er tale om kvinder eller mænd. Her tænkes på rejse- og opholdsudgifter samt skattepligt. På den anden side kan det naturligvis ikke afvises, at rekruttering af kompetente bestyrelsesmedlemmer udenfor Grønland økonomisk kan være en gevinst for den enkelte virksomhed samt i øvrigt styrke mangfoldigheden.

Udvalgets indstillinger

Et flertal i udvalget bestående af Inuit Ataqatigiit, Siumut og Atassut skal om forslaget bemærke:

Flertallet finder, at der er behov for at få gennemført de af forslagsstiller sproglige opstramninger i loven om ligestilling mellem kvinder og mænd, således at enhver sproglig tvivl om, at Naalakkersuisut skal sikre en ligelig udpegning af kvinder og mænd til bestyrelser og lign omfattet af loven, fjernes.

Ovennævnte udvalgsflertal indstiller på denne baggrund og med det i betænkningen anførte forslaget til vedtagelse.

Et mindretal i udvalget bestående af Demokraterne skal om forslaget bemærke:

At bestride en bestyrelsespost anses ifølge Demokraterne primært at bero på, om vedkommende bestrider de påkrævede faglige kompetencer. Dette fremgår med den fornødne klarhed af Ligestillingsloven fra 2003. Det er vigtigt at fremhæve, at det er Naalakkersuisut, der har ansvaret for at sikre en overholdelse af Ligestillingsloven. Hvad de faktuelle forhold fremlagt af forslagsstiller og Naalakkersuisut dokumenterer omkring håndhævelsen af Ligestillingsloven i Grønland, så er Ligestillingsloven gældende for Grønland ikke blevet efterlevet. Dette til trods for, at Naalakkersuisut har været bekendt med formålet i Ligestillingsloven. Dette forhold er i sagens natur kritisabelt, om end Demokraterne tilbage i 2003 ikke kunne tilslutte sig, at forhold omkring udpegning af medlemmer til bestyrelser skulle reguleres i Ligestillingsloven.

I forbindelse med 1. behandlingen af forslaget har Demokraterne bemærket, at både forslagsstiller og Medlemmet af Naalakkersuisut for Sociale Anliggender og Ligestilling alene fremhævede positive norske erfaringer med at vedtage kvotelove på området, men undlod at anføre de mindre positive erfaringer. Det er ifølge Demokraterne ærgeligt, at fremstillingen har været så unuanceret og ensidig.

Med henblik på en mere afbalanceret fremstilling af erfaringer med kvotelove, så kan det oplyses, at Demokraterne er bekendt med, at den norske kvotefastsættelse ikke ubetinget har haft den påtænkte succes. Brugen af tvang og kvoter har blandt andet medført, at norske aktieselskaber i et vis omfang er blevet omregistreret, således de ikke bliver underlagt kvotekravene.

Om det har været hensigten eller ej, så har den norske kvotefastsættelse endvidere medført, at mange norske selskaber har måttet finde egnede og kompetente kvindelige bestyrelsesmedlemmer udenfor Norge.

Til gengæld fremstår 36 norske kvinder som de helt store vindere, hvad angår sæder i norske bestyrelser, idet disse kvinder har sat sig på mere end 130 bestyrelsesposter. Dette har haft den konsekvens, at magten og indflydelsen i bestyrelserne er blevet fordelt blandt et mere snævert netværk af kvinder, hvilket ikke entydigt har været til gunst for mangfoldigheden, ligesom der naturligvis er grænser for, hvor mange bestyrelsesposter en enkelt person kan besidde, hvis hvervet skal varetages forsvarligt.

Amy Dittmar og Kenneth Ahern fra University of Michigan har undersøgt, hvad der skete i Norge vedrørende aktiekurserne, da man indførte en regel om, at mindst 40 procent af alle medlemmer i bestyrelser skulle være kvinder. Resultatet af undersøgelsen var, at aktiekursen faldt ganske betydeligt. Et aktiefald, der ikke nødvendigvis var et resultat af de kvindelige bestyrelsesmedlemmer, men fordi bestyrelsen blev yngre og mere uerfaren.

Man kunne blive ved med at fremføre argumenter mod den ensidige behandling hos forslagsstiller og Naalakkersuisut, men det korte og lange er, at man allerede tilbage i 2003 besluttede, at der skulle ske en ligelig udpegning af kvinder og mænd til bestyrelserne, men at problemet har været, at lovgivningen ikke er blevet fulgt af Naalakkersuisut. Derfor er dette forslag basalt set overflødigt, symbolpræget og vil ikke ændre retstilstanden. Vi skal tværtimod respektere lovgivningen som vedtaget af flertallet, og ikke regulere for reguleringens skyld. Demokraterne var helst foruden en tvangsregulering af området omkring medlemmer i bestyrelser i Ligestillingsloven, og at man på anden vis sikrede de bedst kvalificerede som medlemmer i bestyrelserne, således at man undgår en situation, hvor medlemmer af bestyrelser er udpeget pga. af deres køn, fremfor deres kvalifikationer.

Ovennævnte udvalgsmindretal indstiller på denne baggrund forslaget til forkastelse af Inatsisartut

Med disse bemærkninger og med den i betænkningen anførte forståelse skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Olga P. Berthelsen,
Formand

Debora Kleist

Isak Hammond

Astrid Fleischer Rex/v
Andreas Uldum

Knud Kristiansen

Ruth Heilmann

Malik Berthelsen